

Debreceni Ítéltábla

Bf.III.413/2010/3. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben, 2010. évi szeptember hó 28. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

végzést:

Az emberölés bűntettének kísérlete miatt vádlott ellen indult büntető ügyben a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 2009. évi november hó 5. napján kihirdetett 7.B.299/2008/72. számú ítéletét helybenhagyja.

A nyilvános ülésen 18.060 (tizennyolcezer-hatvan) Ft bűnügyi költség merült fel, amelyet az állam visel.

A vádlott tartózkodási helye: ... szám.

Indokolás:

A megyei bíróság ítélete ellen az ügyész a vádlott terhére, a büntetés súlyosítása, hosszabb tartamú börtön-büntetés és közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabása érdekében jelentett be fellebbezést.

A vádlott és a védője a jogos „önvédelem” megállapítása céljából, erre tekintettel felmentésre irányuló fellebbezéssel éltek.

A fellebbviteli főügyészség az átiratában az ügyészi fellebbezést módosítással, a jogi minősítés megváltoztatása végett is fenntartotta. Abban a tekintetben osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, hogy a vádlott nem volt jogos védelmi helyzetben, hiszen a sértett részéről nem érte jogtalan támadás. Ugyanakkor nem értett egyet azzal, hogy a vádlott méltányolható okból származó erős felindulás hatására követte el a tettet, vitatta a cselekmény jogi minősítését, s annak indokait is.

Okfejtésében arra hivatkozott, hogy a privilegizált alakzat megállapításához szükséges erős indulatot nem a vádlotton kívülálló ok váltotta ki, hanem a vádlott személyiségében rejlő okok. A vádlott ezen túl kifogásolhatóan is viselkedett, ő volt a konfliktushelyzet

kirobbantója. A ház udvarából történő kivezetésekor fennállott felindulás oka sem erkölcsileg, sem társadalmilag nem volt méltányolható, mert az ok az előzetes viselkedésére és magatartására volt visszavezethető.

Nyilvános ülésen a cselekmény jogi minősítésének megváltoztatását - emberölés büntetnének kísérlete - és az eltúlzottan enyhe büntetés súlyosítását indítványozta a ténybeli és a jogi indokolás megváltoztatása mellett.

A nyilvános ülésen a fellebbviteli főügyészség az átiratban foglaltakat továbbra is fenntartva az elsőfokú bíróság ítéletének az abban írtak szerinti megváltoztatását tartotta indokoltnak és szükségesnek. Arra is rámutatott, hogy a kiszabott büntetés az elsőfokú bíróság jogi minősítésének elfogadása esetén is enyhe.

A vádlott védője változatlanul a jogos védelmi helyzet fennállására hivatkozott, s ennek elvetése esetén az elsőfokú bíróság indokainak figyelembevételével kérte a fellebbezések elbírálását. Az ügyészi állásponttal sem a jogi minősítés megváltoztatása, sem a büntetés súlyosítása tekintetében nem értett egyet.

Az ítélet tábla a Be. 348 §-ának (1) bekezdése értelmében a fellebbezésekkel megtámadott ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt felülbírált. E célból a Be. 361-362. §-aiban szabályozott nyilvános ülést tartott, minthogy tárgyalás kitűzésének - Be. 363. § - szükségessége nem merült fel.

A megyei bíróság a megismételt eljárást a hatályon kívül helyező végzésben előírt iránymutatásnak megfelelően, annak mindenben eleget téve, a büntetőeljárás szabályok betartásával folytatta le. A tényállás megállapításához szükséges bizonyítékok mindegyikét beszerezte mind a konkrét bűncselekmény, mind az előzmények történései, továbbá a vádlott lakhatási körülményei tekintetében is. Úgyisnt részletesen felderítette azt az eseménysort is, amely a három nap - 2005. szeptember 7. - 8. - 9. - folyamatában zajlott, s eredménye nem csak a sértett sérülésének a bekövetkezése volt, hiszen nem vitásan a vádlottnak is keletkeztek sérülései.

A bizonyítékok értékelése és mérlegelése során elsőként a vádlottnak az eljárás különböző szakaszaiban tett vallomásainak lényegét rögzítette, amely végső kicsengésében mindvégig a jogos védelmi helyzet fennállásának megállapítására irányult. Konkrétan tettével a további bántalmazás megakadályozása és a saját védelme érdekében okozott késsel sérülést a sértettnek. Ugyanilyen tartalommal bírtak a saját kezűleg írt, okirati bizonyítékokul szolgáltatott levelek is. Az elsőfokú bíróság a vádlotti vallomások összevetésének és elemzésének eredményeként azokat fogadta el, amelyek egymással egybehangzóak voltak. Ugyanakkor abban a tekintetben nem találta elfogadhatónak, hogy a sértett sérülése miként keletkezett, továbbá azt a részét sem, hogy a támadásnál a sértettnél lett volna kés. Az őt ért bántalmazások tekintetében felmerült ellentmondások és következetlenségek miatt - figyelemmel a tanúvallomásokra is - akként foglalt állást, hogy azokat ismeretlen személyek tettének tulajdonította.

A sértett sérülése konkrét keletkezése idején kizárólag az érintettek - a vádlott és a sértett - voltak jelen, s kettejük vallomásainak értékelése az igazságügyi orvosszakértői vélemények és megállapítások tükrében történt. A kiegészítésekkel aggálytalanná vált orvosszakértői vélemény cáfolta a vádlott által előadottakat, mely szerint a maga előtt a kezében tartott késbe a sértett véletlenül belefordult. Az nyert ugyanis alátámasztást, hogy a vádlott mozdulata célzott volt. A vádlottnak ugyanis a kést tartó kezével bizonyos erőbehatást kellett kifejtenie, ellenkező esetben a kés elmozdul és a szúrás nem hatol a lágyrészekbe. A vádlott által előadott elkövetési mód 10 cm-es szúrcsatornát semmiképpen sem eredményezett volna, maximum egy felületes sérülést. Az erőbehatás kis-, maximum közepes volt, a szúrás pedig alulról felfelé és kissé jobbról befelé irányult.

A vádlott különböző testtájékon többrendbeli sérülést szenvedett el 2005. szeptember 9. napján, amelyeknek elkövetői és körülményei ismeretlenek maradtak, ám azok tetteseinek a vádlott szubjektíve a családtagjait, így konkrétan a feleségét és a fiát, a sértettet tartotta. A bántalmazás körülményeire nézve határozott, cáfolhatatlan, ítéleti bizonyossággal bíró elegendő adatok kétségtelenül nem álltak rendelkezésre. Az ezzel összefüggésben elhangzott vádlotti vallomás sem teljesen következetes, bár néhány hozzátartozója is tett említést olyan sérülésről, amelyet észlelt a vádlotton. Így a vádlott felesége, ..., a fia, ... említették: láttak sérüléseket a vádlotton, azonban azok keletkezési idejére és módjára vonatkozóan nem rendelkeztek ismeretekkel.

A kihallgatott, s a hozzátartozói körbe nem tartozó tanúk közül csupán 1.sz.tanú volt szemtanúja egy bántalmazásnak, akinek a nyomozati vallomása szerint a bántalmazók között nem volt jelen a sértett. Az időpontot a sértett sérülésének napján 18 óra körülre tette, amikor az üres telekről kiabálást hallott. A vitatkozás résztvevői voltak: a vádlott, a felesége, a ... nevű fia, annak a felesége, a lányuk, ..., az ő élettársa és a ... nevű fiú. A vádlott menyee részéről kődobálást, a fia részéről földhöz vágást és a földön fekvő helyzetben egy-két öklütést látott. Észlelte azt is, hogy a lánya eközben egy seprűvel hadonászott. A fia az apját akarta segíteni, mert mindvégig csitította a feleket és elrángatta onnan a testvérét. A vádlotton vérző sérülést is látott. A megismételt eljárásban tett tanúvallomásában csupán lényegesnek nem nevezhető eltérés volt, abban a részében viszont teljes és megingathatalan következetességet mutatott, hogy ezen bántalmazáskor a sértett nem volt jelen.

A DNS szakértői vizsgálat úgyszintén alátámasztotta a bántalmazás tényét, hiszen a ... utcai ingatlan hátsó udvara felé vezető kövezeten, illetőleg tégladarabokon a vádlottól - és nem pedig a sértettől - származó vérszennyeződést rögzítettek.

A vádlotti sérülések keletkezési mechanizmusával kapcsolatban úgyszintén orvosszakértői vélemény, illetőleg kiegészítések állnak rendelkezésre, amelyek az eszköz alkalmazására bizonyossággal nem tartalmaznak megállapításokat, de ugyanakkor nem is teszik kizárttá. Az elesés útján történő keletkezés a koponya, a nyaki és a gerinc sérülések esetén volt kizárt, ám a sérülések elszenvedése esetén és ellenére is képes volt a vádlott a védekezésre és a bűncselekmény - a sértett megsúrása - elkövetésére.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállással, illetőleg annak megalapozottságával összefüggésben az iratok tartalmának megfelelően egy lényeges helyesbítés szükséges, mégpedig a 4. oldal utolsó bekezdés utolsó mondatának első részében, mely ekként helyes: „Az indulatilag telített helyzetben inadekvát,”. E bekezdésben továbbá annak rögzítése a helyes, hogy fel-fellobbanó indulatok voltak véleményezve. Mindezeket a hibákat nyilvánvalóan a leíráskori elírás eredményezte.

A 8. oldal utolsó bekezdésében írtakat érintően az elfogadott bizonyítékok alapján megállapított tényekből levonható az a következtetés, hogy a vádlottnak ekkor keletkezett a bal kar sérülése, nevezetesen a bal singcsont középső részének törése.

A Be. 351. §-a (2) bekezdésének c/ és d/ pontjaiban megfogalmazott megalapozatlansági okoknak az iratok tartalma és a ténybeli következtetés útján történő - Be. 352.§ (1) bekezdés a/ pont - kiküszöbölése eredményeként a teljesen megalapozottá váló tényállás e törvényhely (2) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban irányadóul szolgált. Mindezek következtében a tényállás vitatása az elsőfokú bíróság bizonyítékokat értékelő és mérlegelő tevékenységével egyenértékű, amely nem vezethet eredményre.

Az elsőfokú ítélet indokolásában kifejtettekkel kapcsolatban csupán hangsúlyozandó, hogy a vádlottnak a bántalmazói kilétére nézve tett megállapítás következtetésen alapult. A vádlott maga sem volt teljesen következetes - hiszen nem is látta az őt bántalmazó személyeket - nem csak ebben a tekintetben, de abban sem, hogy mely konkrét sérülései éppen melyik időpontban keletkeztek. Az egyetlen szemtanú, valamint az ezzel összefüggésben rendelkezésre álló és értékelhető további bizonyítékok is csupán annak a logikai úton levonható következtetésnek a megállapításához vezethettek, hogy a bal kar sérülése mikor és milyen módon jött létre.

Az irányadó tényállás a büntethetőséget kizáró okot eredményező jogos védelem - Btk. 29. § - megállapításához nem nyújthatott kellő alapot. E körben nincs relevanciája az időközbeni, s kedvezőbb, a 2009. évi LXXX. törvény 4. §-ában foglalt, 2009. évi augusztus hó 9. napjától hatályos törvényi változásnak sem.

Az ingatlan udvaráról a vádlottat kikísérni szándékozó sértett részéről a megelőző dulakodás és onnan a vádlott karjának megfogása útján történő kihúzása után a támadó magatartás abban testesült meg, hogy a vádlott felemelt bal karjára ráütött. Ezt követően a támadás abbamaradt, csupán a kettenük helyváltoztatással is járó dulakodása folytatódott tovább, mely nyilvánvalóan és természetesen mindkettejük aktív magatartását kívánta, s majd ennek során, tehát a jogtalan támadás megszűnése után okozta a vádlott a nejlonszatyorból elővett késsel a sértettnek a sérülését. A jogos védelmi helyzet fennállására való hivatkozás ezért nem foghatott helyt (nem pedig a 24. oldal alulról a második bekezdésében írtak miatt, amelyet ezért az ítéletábra mellőz), hiszen a sértett támadása megszűnt, viszont a jogos védelem jogintézményének körében nem értékelhető magatartás, az időbeli túllépés megállapítható. Az ölési cselekménynek - jelen esetben annak kísérlete valósult meg - a jogos védelem ún. időbeli túllépésével, a már lezajlott jogtalan támadás miatti felindult állapotban történő véghezvitele azonban felvetette az emberölés büntette privilegizált esetének megállapíthatóságát.

Az előbbiekkal kapcsolatban az elsőfokú bíróság által elfoglalt álláspont helytálló, amellyel az ítélet tábla is egyetért, következésképpen nem osztotta az ezzel ellentétes, és a súlyosabb jogi minősítés megállapítására irányuló fellebbezési főügyészégi érvelést. Az nem vitás, hogy a vádlott magatartása nem volt kifogástalan sem a házasságát, de a családtagjaihoz fűződő kapcsolatait illetően sem. A vádbeli három napot megelőző időszakra vonatkozóan álltak rendelkezésre olyan adatok, mely szerint ismerősénél töltött néhány éjszakát - 2.sz. tanú vallomása -, de ezzel együtt fennmaradt a házassága, továbbra is együtt élt a családjával. A három nap konkrét történéseit az indította el, hogy a vádlott egyébként csekélynek számító összeggel segítette ki ... utónevű fia családját azzal, hogy a menyé - ... - kérésére 3.000 Ft-ért vásárolt egy centrifugát. A tartozás visszaadására a néhány nap múlva esedékes szociális segély szolgált volna fedezetül, amelyet azonban a vádlott irányába többszöri kérés ellenére nem teljesítettek. A tartozás behajtását a vádlott kétségtelenül erkölcsileg is elítélhető módon igyekezett újból és újból megkísérelni, azonban az eredménnyel nem járt. Az ezen esetekben tanúsított magatartása a hozzátartozók megítélése szerint a rendőrség közreműködését is igényelte, hiszen bejelentést tettek, azonban a vádlottal szemben konkrét intézkedés megtételére - az érintettek magatartásának abbahagyására való felhíváson túl - nem került sor. Ugyanakkora az ő sérelmére nem csak kövekkel dobálás történt, de ismétlődő bántalmazás is, majd végül, már a késő esti órákban sérült állapotban a Sotu utcai házból való elküldése volt az eseménysor utolsó, befejező, de a sértett sérülése keletkezését megelőző része. Ennek az utolsó résznek a kapcsán szenvedte el a sértettől az egyik, erős fájdalommal járó töréses - bal singcsont középső részének törése - sérülését a megelőző többrendbeli sérülések mellett, amelyeket a vádlott a hozzátartozói - közöttük a sértett is - által elkövetettnek vélt. A vádlott az elszenvedett bántalmazásai, a sérülései miatti fájdalma, a házból - amelynek tulajdonjogát egyébként vitatta - való eltávolításának módja is - 8. oldal első és utolsó bekezdés - vezetett ahhoz, hogy dulakodás közben indulatos állapotában egy ízben hasba szúrta a sértettet.

Az indulat kialakulásában nyilvánvalóan az a tény is közrehatott, hogy többször is jogosan kérte a kölcsönadott pénz visszafizetését, ám a visszafizetés helyett bántalmazásokban részesült, valamint az általa is lakott házból való eltávolítása, amelynek módja nem csak a vádlottat, de általánosságban az emberi méltóságot is sértő volt.

A vádlott indulata éplélektani alapon alakult ki, minthogy nem kóros elmeállapotú. A cselekményt megelőző napokban a családtagjaival fennálló és ismétlődő konfliktusok a vádlottnál krónikus feszültséget eredményeztek, a megelőző napok, órák indulati örvénylés jegyében teltek nála. Az ellenséges érzések, sérelmek, a tartósan fennálló rossz kapcsolat és az ezzel kapcsolatos tehetetlenség érzése motiválta a cselekményt.

A vádlott felindult állapota a személyén kívül álló okból keletkezett, mely erkölcsileg is méltányolható, hiszen a bántalmazásai, a házból való eltávolításának ideje, körülményei és módja, valamint a tehetetlenség érzése váltotta ki. A házból való eltávolítása önérzetet, emberi méltóságot is sértő módon történt. A 24. oldalon a második bekezdés utolsó mondata azonban nem foghat helyt, hiszen a vádlott és a sértett sérülései nem tekinthetők ugyanolyannak, figyelemmel azok jellegére, a gyógytartamára, valamint a sértetti sérülés

munkaképesség-csökkenéssel is járó maradandó fogyatékoságára és a közvetlen életveszélyességére.

A vádlott tettét jellemző, s az előzőekben, valamint az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában is felsorolt ismérvek megalapozták az erős felindulásban elkövetés megállapítását, ezért az irányadó tényállás alapján a cselekmény jogi minősítése helyes. (Az indokolást illetően annyi helyesbítés szükséges, hogy a pszichológus szakértő ..., a bűnügyi technikus pedig ... - 20. oldal utolsó bekezdés 21. oldal második bekezdés -).

Az ítéletábra a kiszabott büntetés nemét és mértékét illetően is osztotta a megyei bíróság álláspontját, s nem értett egyet azzal az ügyészi okfejtéssel, mely szerint az enyhe. A bűncselekmény elkövetése óta öt év telt el, a vádlott önhibáján kívül álló okból áll hosszú ideje a büntetőeljárás nyomasztó súlya alatt. Figyelemmel kellett lenni a vádlott javára értékelendő a sértetti magatartásra is, ennél fogva a 3 év 6 hónapi börtön-büntetés olyan joghátrány, amely a bűncselekmény valós tárgyi súlya mellett megfelel a büntetési céloknak, az egyéni és az általános megelőzés követelményeinek is.

Az eddigiekben kifejtettek folytán sem a vádlott terhére bejelentett ügyészi fellebbezés, de a vádlotti és a védelmi fellebbezés sem lehetett eredményes. Ezért az ítéletábra a megyei bíróság ítéletét a Be. 371. §-ának (1) bekezdése értelmében helybenhagyta.

A nyilvános ülésen felmerült bűnügyi költség megállapítása a Be. 381. §-ának (1) bekezdésén alapul, s a Be. 403. §-ának (5) bekezdésére figyelemmel az az államot terheli, hiszen a vádlott nem kötelezhető annak a bűnügyi költségnek a viselésére, amely annak folytán merült fel, hogy az eljárást meg kellett ismételni.

Végezetül szükségessé vált a vádlott jelenlegi tartózkodási helye címének a rögzítése.

Debrecen, 2010. évi szeptember hó 28. napján

Dr. Ficsór Gabriella sk. a tanács elnöke, Dr. Elek Margit sk. a tanács tagja, előadó,
Dr. Szabó József sk. a tanács tagja

Záradék:

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 7.B.299/2008/72. számú ítélete a másodfokú végzéssel jogerőre emelkedett és végrehajtható.

Debrecen, 2010. évi szeptember hó 28. napján

. Ficsór Gabriella sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelélül:

- kiadó -